

Мавлєва Д.Е.

студент,

Науковий керівник: Єрмошкіна О.В.

доктор економічних наук, професор,

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ТОРГОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Кредитне забезпечення відіграє суттєву роль у формуванні капіталу підприємницьких структур і є потужним економічним важелем впливу на процеси кругообігу в торговельній сфері економіки. Тому важливого значення набуває уточнення ролі банківського кредиту в системі фінансового забезпечення торгових підприємств та виявлення взаємозв'язків між ефективністю надання кредиту банківськими установами, ефективністю використання їх позичальниками та ефектом від кредитних відносин для національної економіки.

Ефективність використання запозичених коштів підприємствами торгової сфери зазвичай більша, ніж ефективність використання власного капіталу, що відбувається через підвищену відповідальність перед кредиторами за обов'язку повернути борг у встановлений термін.

Залучення кредитних ресурсів у розумних розмірах та їх ефективне використання сприяють покращенню фінансового стану, і навпаки – якщо підприємством залучено позиковий капітал у розмірах, економічно не обґрунтованих, то це може призвести до погіршення фінансового стану.

Обсяги залучених ресурсів на підприємствах торгової сфери можуть варіюватися під впливом глобальних змін у світовій економіці та фінансовому ринку, таких як, наприклад, світова фінансова криза, спричинена пандемією COVID-19, через яку багато підприємств збанкрутували та були не в змозі вчасно здійснювати платежі за кредитними зобов'язаннями.

Аналіз структури джерел формування фінансових ресурсів торгових підприємств в Україні демонструє невисокий рівень залученого капіталу. Так, в структурі капіталу вітчизняних торгових

підприємств власні джерела становлять понад 60%, за рахунок банківського кредитування забезпечується не більше 16%, державне фінансування становить лише 6% (рис. 1) [1].

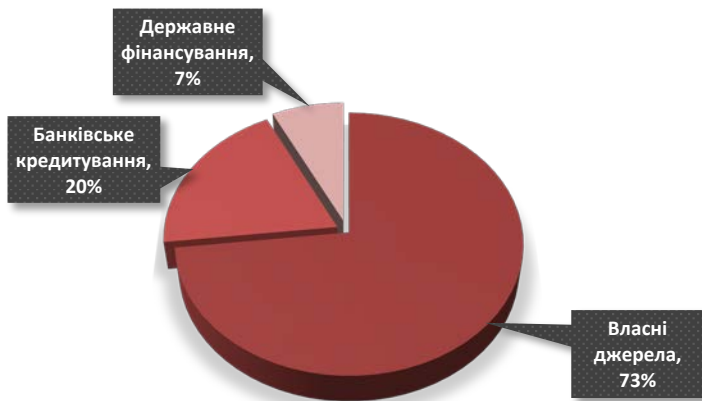

Рис. 1. Структура джерел формування фінансових ресурсів торгових підприємств в Україні

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Питома вага кредитів, наданих суб'єктам підприємництва у сфері торгівлі, в загальному кредитному портфелі комерційних банків протягом останніх десяти-п'ятнадцяти років не перевищувала 14%. Альтернативними банківському кредитуванню та фінансуванню міжнародних організацій джерелами формування фінансових ресурсів для розвитку малого підприємництва є інструменти небанківських фінансово-кредитних установ. Так, згідно з даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, протягом 2017 р. обсяг кредитів, наданих членами кредитних спілок, склав 1,902 млрд грн, що на 5,7% більше за показник 2016 р.

За останні п'ять років в Україні спостерігається зростання обсягів залучених ресурсів торговими підприємствами. Проте у 2020 році обсяги запозичених коштів на підприємствах зменшились. Причиною зниження кредитних ресурсів стала світова фінансова криза, спричинена пандемією COVID-19, через яку у більшості торговельних підприємств знизився рівень прибутковості та платоспроможності (табл. 1) [2].

Таблиця 1

**Обсяги залучених ресурсів торговими підприємствами
у 2016–2020 рр.**

Роки	Короткострокові кредити банків, млн грн	Поточна кредиторська заборгованість, млн грн	Поточні забезпечення, млн грн	Інші поточні зобов'язання, млн грн
2016	496,95	2587,43	59,36	2665,85
2017	541,11	2928,51	104,85	2154,37
2018	557,95	3327,26	121,18	2347,19
2019	458,67	3486,72	152,36	2590,29
2020	463,88	3729,04	128,13	3020,52

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Отже, для підвищення платоспроможності та ефективності використання залучених ресурсів торговим підприємствам необхідно вдосконалити стратегію управління фінансовими ресурсами за допомогою таких методів:

1. Вибір найбільш ефективних джерел залучення фінансових ресурсів шляхом проведення розрахунків вартості залучення ресурсів з кожного з джерел.

2. Забезпечення зменшення і страхування підприємницьких і фінансових ризиків, пов'язаних з формуванням і використанням залучених ресурсів.

3. Оптимізація структури фінансових ресурсів.

4. Забезпечення постійного моніторингу стану позичених ресурсів, що дає можливість оцінити вплив якості управління позиковим капіталом на загальний фінансовий стан торгового підприємства [3].

Список використаних джерел:

1. Смеречинська Н.М., Хариневич-Яворська Д.О. Кредитування малих підприємств в Україні, 2018. URL: <http://www.nauka.kushnir.mk.ua/?p=56352>
2. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/>
3. Мартинюк Л.А. Сучасний стан фінансового забезпечення малого бізнесу в Україні. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2019. С. 136–141.